

Збирання трави звіробою розпочинають у фазу масового цвітіння. Надземну частину скошують жатками, на висоті не більше 15 см. Урожайність культури у вигляді сухої сировини 25 – 40 ц/га [6].

Зрізані рослини сушать під навісами або в сушарках за температури 40-55°C. Сушити звіробій закінчують, коли стебла починають ламатись. Вихід сухої сировини – 28-29%. Зберігають у сухому приміщенні, захищеному від сонячного світла. Придатність трави звіробою як лікарської сировини – 3 роки [2, 4].

Література

1. Нечитайло В.А. Ботаніка. Вищі рослини./В.А. Нечитайло, Л.Ф. Кучерява – Київ: Фітосоціоцентр, 2005. – 432 с.
2. Ражинскайте Д. К. Биология некоторых видов зверобоя / Д.К. Ражинскайте//Труды АН ЛитССР. Серия В. – 2000. – № 2 (49). – С. 5-64.
3. Дутка В. Звіробій звичайний. Ботанічна характеристика. Технологія вирощування [Електронний ресурс] / Василь Дутка // «ПОРАДА» Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба. – 2012. – Режим доступу до ресурсу:<http://porada.biz.ua/2012/07/zvirobij-zvychajnij-botanichna-haraktery-styka-tehnolohiya-vyroschuvannya/>.
4. Лікарські рослини: енциклопедичний довідник / Відп. ред. А. М. Гродзінський. – К.:Видавництво «Українська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, Український виробничо-комерційний центр «Олімп»,1992. – 544с: ISBN 5-88500-055-7.
5. Маковецькая О.Ю. Содержание дубильных веществ в надземной части культивируемого на Украине *Hypericum perforatum* L. в зависимости от освещенности//Раст. Ресурсы. - 1999. – Вып. 3. – С. 67-71.
6. Павленко Л.О. Цілющі скарби землі./Л.О. Павленко – К.: Наукова думка, 1984. – 99 с.

УДК 633. 861

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ШАФРАНУ (*CROCUS SATIVUS* L.)

О. А. Коваленко, канд. с.-г. наук, доцент

О. Ф. Рожок, ст. викладач

А. М. Ткаченко, студентка

Р. С. Безошук, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Шафран (*Crocus Sativus* L., крокус, червоне золото) у промислових масштабах вирощують в основному у Південній Азії, найбільшим експортером являється Іран [2].

В Україні можна зустріти цю рослину в Криму, а також на Херсонщині в малих господарствах на незначних площах. Для створення шафранового бізнесу українські аграрії пропонують вже готову формулу. 20 соток землі, 1 т цибулин (*Crocus Sativus*) вартістю приблизно 7 тисяч доларів. Зібрати квіти з поля розміром 20 соток під силу 2 робочим. З 25 квіток можна отримати близько 1 г шафрану[1].

Вирощування шафрану не є досить складним процесом. Добре росте шафран на родючих ґрунтах добре освітлених сонцем. Тому висаджувати його рекомендується на південних схилах і на височинах або гребенях. Кількість опадів для вирощування шафрану повинна складати близько 800 -1000 мм на рік, тому бажано вирощувати на зрошенні. Оптимальними кліматичними умовами для вирощування рослини є умови з великою кількістю опадів у весняний період вегетації та сухим жарким літнім періодом. Основний обробіток ґрунту проводять з використанням оранки на глибину 25-30 см. Головною задачею передпосівного обробітку є вирівнювання поверхні ґрунту.

Для одержання високих врожаїв окрім ґрунтово – кліматичних умов і технології обробітку ґрунту велике значення має і глибина посадки цибулин. Для вирощування в Україні оптимальна глибина становить від 15 до 20 см. Чим менша глибина посадки тим вища урожайність посадкового матеріалу(дочірніх цибулин), але знижується зимостійкість. Висаджування крокусу у відкритий ґрунт, може призвести до загибелі цибулин, бажано посадку проводити в закритий ґрунт або під агроволокно. Висаджування крокусу проводять з липня по середину вересня, вручну або з використанням техніки. Висаджують приблизно 0,6 кг цибулин на м².

Крокус може уражатись хворобами. Однією з найпоширеніших хвороб, якою уражується шафран, є листова іржа. Є декілька причин її виникнення: здебільшого головна причина – підвищена вологість або надлишок азоту в ґрунті. Симптоми даної хвороби проявляються на листках рослини, у вигляді невеликих плям, які поступово збільшуються в розмірі. На нижній стороні листка розвиваються білі пустули, які згодом стають коричневими й призводять до засихання листової поверхні, що може спричинити відмирання всієї надземної та підземної частини рослини. Щоб не допустити й своєчасно запобігти розповсюдженню даної хвороби, необхідно при перших ознаках видалити всі уражені частини рослини. При ураженні листовою іржею проводять обприскування бордоською рідиною або мідним купоросом. Ураженість рослин хворобами суттєво зменшується при вирощуванні за краплинного зрошення з внесенням під час садіння невеликих доз фосфорних та калійних добрив.

У цієї культури немає злісних шкідників, її можна виростити без застосування інсектицидів. Основної шкоди завдають лісова і степова миша, боротися з якими можна хімічними чи біологічними препаратами.

Збирання шафрану одна з трудомістких операцій, яка потребує людської праці. Найбільш цінною частиною рослини є висушені тичинки квіток, які використовують як приправи, ліки й барвники [3]. Збір урожаю розпочинають з моменту розквітання квіток. Із зібраних квітів обережно видаляють тичинки й поміщають на тканину або сито для кращого просушування. Оптимальна температура для сушіння шафрану є –38–40 °С, не вище, інакше нитки почорніють. Сушіння проводять протягом 15 хвилин. Після висушування тичинки подрібнюють і фасують.

Шафран можна зберігати протягом багатьох років, при правильному зберіганні його якість з роками тільки покращується [3].

Література

1. Підприємці вивели формулу успіху шафранового бізнесу [Електронний ресурс] // Журнал «Пропозиція». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://propozitsiya.com/ua/pidpryuemci-vyvely-formulu-uspihu-shafranovogo-biznesu..>
2. Mihaly A. Population biology and ecology of *Crocus heuffelianus* Herb / A. Mihaly, V. Kricsfalusy. – (Iridaceae) in Ukraine: Linzer biol. Beitr., – 1997. – 29/2. – P. 641- 681
3. Похлѣбкин В. В. Всѣ о пряностях. / В. В. Похлѣбкин. – Москва: Пищевая промышленность. 1973. – С. 85-87.

УДК 633.8

ВАЛЕР'ЯНА ЛІКАРСЬКА: ВИКОРИСТАННЯ ТА АГРОТЕХНІКА

О. А. Коваленко, канд. с.-г. наук, доцент

А. В. Чернова, асистент

М. А. Котрус, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Валеріана лікарська відноситься до багаторічних трав'янистих рослин родини валеріанових та має декілька назв, а саме: котяча трава або котячий корінь. Батьківщиною цієї культури вважається Середземномор'я. Ще в Древній Греції її використовували для лікування захворювань нервової системи і неврозів. Дикоросла форма валеріани зустрічається в різних місцях земної кулі, щодо України, то на її території зростають 10 видів роду *Valeriana* L. [1].

Найкраще росте валеріана лікарська на прибережних і заплавних луках, заболочених, торф'яних болотах, по берегах водоймищ, серед чагарників та в ярах. Висотою вона може сягати до 1,5 метра. Листки рослини супротивні, можуть бути голі або ж опушені. Суцвіття велике, щитковидне з дрібними блідо-рожевими квітками. Плід - летюча сім'янка, яка має довгасто-яйцевидну форму. У валеріани лікарської є